

LIITE 1. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YVA- OHJELMASTA (8.1.2024)

GRK Suomi Oy
Jaakonkatu 2
01620 Vantaa
(eeva.lillman@grk.fi)

Evitskogin pellonparannushanke, Kirkkonummi

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

1. HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Evitskogin pellonparannushanke, Kirkkonummi. Hankkeesta vastaava on yksityishenkilö, jonka edustajana toimii GRK Suomi Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Maanomistaja ja hankevastaava ovat yhdessä GRK Suomi Oy:n kanssa suunnitelleet peltoalueen kunnostamista Kirkkonummella. Kunnostettava, noin 30 ha:n kokoinen peltoalue on tulva-aikoina osittain veden alla ja siksi paikoittain käyttökelvoton viljelykseen. Maanpinnan korkeus hankealueella vaihtelee tasolla +29...+30. Hankkeen tarkoitus on korottaa peltoaluetta ylijäämämailla noin 1–4 m ja tehostaa pellon salaojitusta. Pellon korotukseen on tarkoitus hyödyntää ylijäämämaita noin 630 000 m³ rtr. Rakennustyömaiden ylijäämämaat ovat arvion mukaan pääosin peräisin Espoon ja Helsingin alueilta ja mahdollisesti myös Kirkkonummen alueelta tai muilta lähialueilta. Hankealueen poikki kulkee Törnäsintie, jonka itäpuolinen osa pellostä muutetaan kosteikoksi vesistövaikutusten vähentämiseksi.

Hankkeelle on esitetty kaksi toteutusvaihtoehtoa, joita vertaillaan ns. 0-vaihtoehtoon:

- VE0 Hanketta ei toteuteta.
- VE1 Hanke toteutetaan noin 7 vuoden aikana.
- VE2 Hanke toteutetaan noin 14 vuoden aikana.

Kosteikko on suunniteltu rakennettavan ennen pellonkorotusta. Toteutusvaihtoehdosta riippumatta hanke on tarkoitus toteuttaa kolmessa vaiheessa alkaen hankealueen länsiosasta. Vaiheittainen toteutus mahdollistaa peltoalueen pitämisen osittain viljelykäytössä myös hankkeen aikana.

Hankealue käsittää peltoalueen, jonka pohjoispuolella kulkee Evitskogintie ja itäpuolella on Storträskin järvi. Hankealueen etelä- ja lounaispuolella on metsää ja jonkin verran asutusta. Lännessä hankealue rajautuu Östermalmintiehen. Hankealueen ympäristö on harvaan asuttua omakotitaloaluetta, jonka lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat täyttöalueen sekä rakennettavan kosteikon välittömässä läheisyydessä.

Maa-aines kuljetetaan hankealueelle Evitskogintien ja Johannesbergintien kautta. Kuljetusreitille on 5 vaihtoehtoa:

- Espoonväylä – Kehä III – Lapinkyläntie – Evitskogintie
- Länsiväylä – Kauklahdenväylä – Lapinkyläntie – Evitskogintie
- Volsintie – Solvikintie – Evitskogintie
- Suittilantie – Evitskogintie
- Siuntiontie – Evitskogintie

2. YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava on 2.11.2023 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) Evitskogin pellonparannushanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ELY-keskuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) nojalla tekemän päätöksen perusteella (UUDELY/1685/2022).

3. ENNAKKONEUVOTTELU

Yhteysviranomaisen järjesti ennakkoneuvottelun 21.9.2023, edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistui hankevastaavan ja yhteysviranomaisen lisäksi Kirkkonummen ja Siuntion kuntien, Uudenmaan liiton sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston edustajia.

4. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olostä sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 8.11.2023-7.12.2023. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa/ ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla

<http://www.ymparisto.fi/EvitskogPellonparannusYVA>. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Kirkkonummen ja Siuntion kunnille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olostä sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Västra Nyland -lehdessä 7.11.2023 ja Kirkkonummen Sanomissa 9.11.2023 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmasta on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Kirkkonummen kunnantalolla (Ervastintie 2), Siuntion kunnantalolla (Puistopolku 1) sekä Pasilan virastokeskuksen yhteisaulassa (Opastinsilta 12 A, 2. krs., Helsinki).

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 22.11.2023 klo 17–19 Övidsborgin Seuratalolla (Övidsborgintie 24, Kirkkonummi).

Yleisötilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Kutsuja tilaisuuteen jaettiin hankealueen lähikiinteistöille. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 30 henkilöä ja etäyhteydellä 2 henkilöä. Yleisötilaisuudessa hankkeelta toivottiin parempaa tiedotusta. Muita esiin nousseita asioita olivat mm. hankkeen kutsuminen pellonparannukseksi, vaikutukset Törnäsintiehen, vesistövaikutukset, ympäristöluvan tarve, käytettävän maa-aineksen laatu ja hankkeen tekniset ratkaisut.

5. ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 7 lausuntoa.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos ilmoitti, että sillä ei ole arviointiohjelmasta lausuttavaa.

Yksityishenkilöt jättivät arviointiohjelmasta kahdeksan mielipidettä. Lisäksi mielipiteen antoivat Törnäsien tienhoitokunta, Evitskogin yhteiset vesialueet 257-414-876-1 -vesiosuuskunta, Helsingin Seudun Lintutieteellinen yhdistys Tringa ry sekä yhteisen mielipiteen antaneet Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaanpiiri ry, Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry ja Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys ry.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta

<http://www.ymparisto.fi/EvitskogPellonparannusYVA>. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa todetaan, että voimassa oleva yleiskaava ei aseta esteitä hankkeen toteuttamiselle. Kirkkonummen kunta toteaa, että mikäli hanke toteutuu, Kirkkonummen alueella syntyviä ylijäämämaita on luonnollista hyödyntää hankkeessa. Hankkeella mainitaan olevan kuitenkin haitallisia vaikutuksia lähiympäristön asukkaille. Hankkeen todetaan kestävän pitkään, minkä vuoksi myös lähiympäristöön aiheutuu pitkäkestoisia vaikutuksia. Etenkin vaihtoehdon VE2 mainitaan olevan pitkän keston vuoksi toteuttamiskelvoton. Koska hanke on tarkoitus toteuttaa vaiheittain, myös vaikutusten arviointi tulisi tehdä vaiheittain.

Lausunnoissa kehoitetaan tutkimaan vaihtoehtoja, joissa peltoa korotettaisiin vähemmän ja hyödynnettävän ylijäämämaan kokonaismäärä olisi pienempi. Todetaan, että arviointiohjelmassa ei ole perusteltu, miksi peltoaluetta on korotettava enimmillään jopa neljällä metrillä, ja edellytetään perustelemaan korotuksen tarve arviointiselostuksessa. Maaperän stabiiliuteen tulee kiinnittää huomiota hankkeen toteutuksen aikana ja sen jälkeen. Arviointiselostuksessa kehoitetaan esittämään, miten käytettävän ylijäämämaan pilaantumattomuus varmistetaan.

Todetaan, että tarkemmat suunnitelmapiirustukset olisivat helpottaneet kokonaiskuvan muodostamista hankkeesta. Nykytilanteessa tehtävä pumppaus kehoitetaan kuvaamaan ohjelmassa esitettyä yksityiskohtaisemmin ja arvioimaan sen vaikutuksia vaihtoehdossa VE0. Katsotaan, että alueelta kuorittavan pintamaan sekä paikalle tuotavan ylijäämämaan välivarastointi on kuvattava tarkemmin ja arvioitava välivarastoinnin vaikutuksia.

Peltoalueen parantamiselle toivotaan lausunnoissa esitettävän muita vaihtoehtoja kuin ylijäämämaan hyödyntäminen pellonkorotuksessa. Todetaan, että arviointiohjelmassa esitetyllä kosteikolla on todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia. Muistutetaan, että kosteikko vaatii ylläpitoa. Lausunnoissa ehdotetaan otettavan arviointiin mukaan vaihtoehto VE0+, jossa kosteikko toteutetaan laajempaan kehittämällä peltoalueen tulvivaa osaa kosteikkoalueena. Tällaisella vaihtoehdolla arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia erityisesti linnustolle.

Lausunnoissa todetaan, että arviointiohjelman kartoissa rajatulle hankealueelle sijoittuu myös kiinteistö, joka ei tekstin perusteella osallistu hankkeeseen sekä kiinteistö, joka ei ilmakuviin perusteella ole viljelyskäytössä. Näiden osalta kehoitetaan tarkentamaan hankekuvausta selostusvaiheessa.

Arviointiselostuksessa muistutetaan kiinnittämään huomiota suunnitteluun ja vaikutusten arvioon liittyviin epävarmuustekijöihin sekä kuvaamaan haitallisten vaikutusten lieventäminen selkeästi. Myös vaikutusten merkittävyyden arviointi kehoitetaan tekemään selkeästi ja havainnollisesti.

Lausunnoissa mainitaan hankkeen herättäneen keskustelua lähiseudulla jo aiemmin, minkä vuoksi painotetaan tiedottamisen ja osallistamisen olevan tärkeää YVA-menettelyn aikana. Asukaskyselyn toteuttamisen katsotaan olevan tarpeellista. Kirkkonummen kunta toteaa, että kunnalle ei tiedotettu yleisötilaisuudesta.

Lausunnoissa huomautetaan, että arviointiohjelmassa esitettyä Uudenmaan hiilineutraalisuustavoitetta on tiukennettu, voimassa oleva tavoite on nimeltään ”Hiilineutraali uusimaa 2030 -tiekartta”. Kosteikkoalueen mahdolliset metaanipäästöt kehoitetaan huomioimaan. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta on vaikutusten arvioinnissa ohjelmassa esitetyn lisäksi huomioitava etenkin kuivuusjaksot, lisääntyvät rankkasateet sekä muutokset routimisessa.

Vesistövaikutusten osalta kiinnitetään huomiota hankkeen sijaintiin happamien sulfaattimaiden riskialueella ja pyydetään tarkentamaan lähtötietoja sulfaattimaiden osalta. Todetaan, että hankkeella ei saa olla väliaikaistakaan heikentämisvaikutusta Storträskin vedenlaadulle eikä hanke saa haitata Storträskin virkistyskäyttöä. Mainitaan, että työmaa-alueiden vesiä on tarpeen käsitellä kiintoainesta laskeuttamalla jo toteutettavan kosteikon yläpuolella. Kehotetaan laatimaan erillinen rakentamisen aikainen vesienhallintasuunnitelma, ja huomioimaan mahdollinen tarve neutraloida työmaavesiä.

Hankkeella todetaan olevan vaikutuksia linnustoon ja kehoitetaan tekemään linnustoselvityksiä arviointiohjelmassa esitettyä laajemmin. Luontoselvitysten osalta kehoitetaan huomioimaan hankealueen läpi

kulkevan ojan varsi tulvakosteikkoineen. Myös vaikutuksia Siuntionjoen Natura 2000 -alueeseen kehoitetaan arvioimaan.

Lausuntojen mukaan hankkeesta johtuva raskaan liikenteen lisääntyminen aiheuttaa haitallisia vaikutuksia. Kehotetaan selostusvaiheessa kuvaamaan tarkemmin, ovatko arviointiohjelmassa esitetyt lisääntyvän liikenteen vaihteluvälit riippuvaisia vaihtoehdosta. Todetaan, että on arvioitava vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja että hankkeessa on kiinnitettävä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen. Väylille tai liikennöinnille ei saa aiheutua haittaa tai vaaraa. Kirkkonummen kunta suosittelee, että kunnan ulkopuolelta tuotavat kuljetukset eivät kulje Kirkkonummen kuntakeskuksen kautta.

Hankealueen läheisistä vaikutuksille alttiista kohteista nostetaan esille asuin- ja lomakiinteistöt, uimapaidat sekä mahdolliset talousvesikäytössä olevat kaivot. Todetaan, että useita vuosia kestäväksi suunniteltu hankkeen toteutusvaihe vaikuttaa asuinoloihin ja -viihtyisyyteen sekä terveyteen melun ja pölyämisen vuoksi. Meluvaikutusten arvioinnin osalta kehoitetaan huomioimaan kuljetusten painottuminen kesäkaudelle.

Hankkeen tarvitsemien lupien osalta Kirkkonummen rakennus- ja ympäristölautakunnan huomauttaa, että arviointiohjelmassa esitetty kunnan lausunto on Kirkkonummen ympäristönsuojeluyksikön lausunto, ei Kirkkonummen kunnan lausunto. Rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo ohjelmassa esitetystä poiketen, että hanke edellyttää ympäristölupaa vesistön pilaantumisen vaaran sekä naapurikiinteistöille aiheutuvan haitan perusteella (ympäristönsuojelulain 27.2 § kohdat 1 ja 3).

Lisäksi lausunnoissa kehoitetaan arvioimaan, tarvitaanko Johannesburgintien käyttötarkoituksen muutokselle liittymälupa sekä muistutetaan, että työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein, on oltava ELY-keskuksen lupa.

Lausunnoissa huomautetaan, että hanketta tulee tarkastella erityisesti maisemaan sopeutumisen näkökulmasta. Länsi-Uudenmaan museo huomauttaa, että luonnonmaiseman ja sen muotojen voimakas muokkaaminen ei yleisesti ottaen ole suositeltavaa etenkin vanhojen kyläalueiden lähellä. Muutoksen voimakkuutta lieventää kuitenkin se, että alueen laaksomaisuuden arvioidaan säilyvän. Maisemavaikutusten arvioinnin laatua voidaan parantaa esittämällä selostuksessa valokuvia nykytilanteesta ja havainnekuvia hankkeen valmistuttua.

Kulttuuriperintökohteiden osalta arviointiohjelmassa esitettyä nykytilakuvausta kehoitetaan täydentämään hankealueen pohjoispuolella sijaitsevalla mahdollisella muinaisjäännöksellä (Evitskogin keskiajalta juontuva kyläpaikka). Museo toteaa, että arkeologiset suojelukohteet ja Evitskogin mahdollinen kiinteä muinaisjäännös jäävät arviointiohjelmassa

esitetyn hankerajauksen ulkopuolelle. Hanke voi kuitenkin vaikuttaa Evitskogin kohteen ympäristön maisemaan.

Yhteenveto mielipiteistä

Arviointiohjelmasta annetuissa mielipiteissä hankkeeseen suhtaudutaan pääasiassa kielteisesti. Mielipiteissä myös korostetaan hankealueen lähiasukkaiden osallistamisen tärkeyttä. Hankkeesta ja arvioinnista toivotaan tiedotusta esimerkiksi sähköpostilistan avulla.

Esitettyjen täyttömäärien ja 4 metrin korotuksen mainitaan olevan suuri, ja kehoitetaan tarkentamaan tietoja läjitettävän määrän tarpeellisuudesta. Katsotaan, että tulviva alue on merkittävästi pienempi kuin suunniteltu täyttöalue ja että tulvimisen välttämiseen voidaan päästä pienemmilläkin täyttömäärillä. Hankkeen hyötyjä on kuvattava tarkemmin, esimerkiksi kertomalla, kuinka suuri ala vettyy nykyään ja miten suuri lisäpeltoala hankkeella saavutetaan. Katsotaan, että pellonparannuksen hyötystä on pieni suhteessa siihen, miten suurelle alueelle maata joudutaan tuomaan, ja että lähialueillakin olisi saatavilla viljelysalaa.

Todetaan, että hankkeesta on vaikeaa muodostaa kokonaiskuvaa koska arviointiohjelmassa ei esitetty tarkempia suunnitelmia tai piirustuksia. Toivotaan tarkempia tietoja toteutettavista töistä, etenkin täytöistä, salaojista, korkeussuhteista ja kosteikosta. Lisäksi hankkeen kuvausta tulee täydentää etenkin tiejärjestelyiden, nykyisen pintamaan poiston ja välivarastoinnin sekä töiden jälkeisen tasoituksen osalta.

Annetuissa mielipiteissä huomautetaan, että arviointiohjelmassa ei esitetä hyödynnettävän maa-aineksen haitta-aineiden raja-arvoja. Esitetään kysymys, miten maa-ainesten puhtaus varmistetaan, mikäli sen haitta-ainepitoisuuksia ei määritetä. Lisäksi ollaan huolissaan riskistä, että maa-aines sisältäisikin haitta-aineita tai jätettä.

Muistutetaan, että hankkeen esitetty kesto on pitkä, minkä vuoksi vaikutuksia aiheutuu pitkän aikaa. Hankkeen toteuttamiseen liittyy epävarmuuksia, jotka voivat johtaa hankkeen keskeytymiseen tai merkittävään viivästymiseen. Kehotetaan tarkentamaan, millaisia vaikutuksia hankkeen keskeytymisellä voi olla ja miten siihen varaudutaan. Lisäksi esitetään huoli hankealueen geoteknisestä stabiiliudesta ja huomautetaan sortumiin ja vajoamiin liittyvistä riskeistä.

Ehdotetaan arviointiohjelmassa esitettyjen hankevaihtoehtojen rinnalle uutta vaihtoehtoa, jossa läjitettävän materiaalin määrä sekä pinta-ala olisivat huomattavasti pienempiä. Todetaan, että nykyisin hankealueen tulvapellolla on kosteikkona hyötyjä luonnolle, minkä vuoksi tulvimisen vähentämisellä on kielteisiä linnustovaikutuksia. Ehdotetaan myös kehittämään peltoaluetta arviointiohjelmassa esitettyjen vaihtoehtojen

lisäksi vaihtoehdon VE0+ mukaisesti, jossa tulvivaa peltoaluetta kehitettäisiin kosteikkona. Kosteikolla mainitaan olevan useita hyötyjä luonnolle ja virkistysarvoa. Mainitaan, että myös kosteikon toteuttamisesta voi saada taloudellista hyötyä.

Muistutetaan, että hankealueen läpi kulkevan Törnäsintien varrella on pysyvää ja vapaa-ajan asutusta sekä lisäksi tietä käyttää muita toimijoita. Todetaan, että tien varrella kulkee myös eri toimijoiden johtoja. Kaikki mahdolliset vaikutukset Törnäsintien kuntoon sekä täyttötöön aikana ja sen jälkeen mainitaan olevan tärkeä huomioida.

Pellonparannushankkeen nimeen kiinnitetään huomioita. Mielipiteissä on tehty myös taloudellista arviota hankkeesta. Esitetään, että hankkeen pääasiallinen tarkoitus vaikuttaa olevan ylijäämämaan loppusijoitus eikä pellonparannus.

Mielipiteissä viitataan Ympäristöministeriön muistioon kaivettujen maa-ainesten jäteluonteesta ja käsittelystä sekä korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätökseen (KHO:2021:95), joissa käsitellään ylijäämämaa-aineksen hyödyntämistä. Todetaan, että hanke vaatii maankaatopaikkaa vastaavan luvitusmenettelyn. Pyydetään esittämään selostuksessa, miten maa-aineksen soveltuvuus hankkeeseen ja pilaantumattomuus varmistetaan. Mielipiteissä viitataan myös naapurussuhdelakiin sekä ympäristönsuojelulakiin. Todetaan, että vaikka hanke todettaisiin olevan muuta kuin luvanvaraista maankaatopaikkatoimintaa, hanke todennäköisesti edellyttäisi lupaa vesistön mahdollisen pilaantumisen tai naapurussuhdelain mukaan. Todetaan, että hyödynnettävän maa-aineksen laatua on valvottava. Myös vieraslajien leviämisen todetaan olevan maansiirtotoimintaan liittyvä riski ja vaativan seuranta.

Vesistövaikutuksista mielipiteissä nostetaan esille maanrakennustöiden lisäksi happamien sulfaattimaiden vaikutukset. Toisaalta todetaan, että nykyinen pellon tulviminen ja vesien pumppaaminenkaan ei ole toivottava tilanne. Storträskissä mainitaan olevan mm. kuhaa, haukea sekä rapukanta, joihin vedenlaadun muutokset vaikuttavat. Storträskin virkistyskäyttöarvoista mainitaan uimaranta, melonta ja kalastus. Lisäksi nostetaan esille Siuntionjoen vesistön tilan parantamiseen tähtäävä Siuntionjoki 2030 -hanke.

Veden laatuun kohdistuvien vaikutusten lisäksi todetaan hankkeesta mahdollisesti aiheutuvan muutoksia vesien johtumiselle hankealueella mikä voi aiheuttaa tulvimista. Myös kosteikon rakentamisen ja pumppauksen lopettaminen voi vaikuttaa vesitaseseen. Suunniteltujen salaojien toimintaa ja kunnossa pysymistä epäillään hankealueen maaperän ja routimisen vuoksi. Hankkeen vesitalousvaikutusten laajuutta pyydetään arvioimaan. Kehotetaan ottamaan huomioon ilmastonmuutos ja sen vaikutukset etenkin rankkasateiden yleistymiseen.

Huoli hankkeen vaikutuksista linnustoon nousee esille mielipiteissä. Hankealueen nykyisen tulvivan pellon mainitaan olevan linnustolle arvokas tulvakosteikko, jonka arvo on tunnistettu puutteellisesti. Läheiset linnuston kannalta tärkeät Kirkkonummen lintujärvet on tunnistettu asianmukaisesti arviointiohjelmassa, mutta hankkeella todetaan olevan niiden linnustoon kohdistuvia vaikutuksia. Todetaan tulvivalla peltoalueella olevan arvoa etenkin kevät- ja syysmuuton aikaisena levähdysalueena ja alueen arvo muuttolinnustolle tulee selvittää huolellisesti. Arviointiohjelmassa esitetyt linnustonselvitykset katsotaan riittämättömäksi. Kehotetaan laajentamaan pesimälinnustonselvityksiä myös läheisille FINIBA-alueille. Muistutetaan hyödyntämään nykytilakuvauksessa myös BirdLife Suomi ry:n lintutietopalvelu Tiiran aineistoja.

Alueen melutilanteen arvioidaan olevan nykytilanteessa rauhallinen ja hiljainen. Hankkeesta arvioidaan aiheutuvan pitkäkestoista ja päivittäistä melua. Myös melun luonne mainitaan häiritsevänä tekijänä. Pyydetään esittämään arviointiselostuksessa, minä viikonpäivinä ja kellonaikoina melua aiheuttavia töitä tullaan tekemään.

Lähiympäristön herkistä kohteista mainitaan Östermalmintien toisella puolella sijaitseva hevostalli sekä hankealueen etelälaidalla sijaitseva luonnontilainen lähde, jota ei esitetty arviointiohjelmassa. Lisäksi todetaan Törnäsintien varrella olevan lähde, josta otetaan talousvettä.

Muistutetaan huomioimaan myös Siuntion kunnan puolelle aiheutuvat vaikutukset. Todetaan, että hankealueen länsipuolella Siuntion puolella Östermalmintien ympärillä on tiivistä asutusta.

Todetaan Evitskogintielle aiheutuvan merkittävää lisäliikennettä. ja arviointiohjelmassa esitettyjen liikennereittien olevan suurelta osin valaisemattomia. Mainitaan, että reittien varrella ei ole kevyen liikenteen väyliä. Hankkeella on siten kielteisiä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Raskaan liikenteen lisääntymisen todetaan myös vaikuttavan kielteisesti teiden kuntoon.

6. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma täyttää YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä arviointiohjelmalle asetetut sisältö- ja laatuvaatimukset.

Arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida siitä annettujen lausuntojen ja mielipiteiden lisäksi seuraavat asiat.

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on kuvattu riittävästi hanketta ja sen toteutusvaihtoehtoja. Hankkeen tarkoitus ja sijainti on esitetty selkeästi. Arviointiohjelman mukaan arviointimenettelyn aikana pyritään selvittämään mahdollisimman tarkasti mistä, minkä verran ja minkälaisia ylijäämämaita hankkeeseen on saatavilla. Esitettyä yhteysviranomainen pitää hyvänä.

Hanke toteutetaan vaihtoehdosta riippuen 7–14 vuoden aikana kolmessa eri vaiheessa. Arviointiselostuksessa on vaikutuslajikohtaisesti arvioitava, miltä osin hankkeen kokonaiskeston kasvattaminen lieventää ja miltä osin se lisää hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia. Selostuksessa on myös kuvattava, eroavatko toiminnan ympäristövaikutukset merkittävästi toisistaan hankkeen eri vaiheissa. Ainakin lähiasukkaisiin kohdistuvat meluvaikutukset ja mahdollisesti pölyämisvaikutukset voivat todennäköisesti erota merkittävästi työn eri vaiheiden aikana.

Mikäli hankkeen maanrakennustöiden toteuttamiseen voi liittyä ylijäämämaiden saatavuudesta tai muusta syystä johtuen merkittävää vaihtelua, tämä on esitettävä hankekuvauksessa. Vaikutusten arviointi on tehtävä huomioiden keskimääräisen hankkeen toteutustilanteen lisäksi myös tilanne, jossa maanläjityksestä aiheutuvat haitat ovat suurimmillaan.

Hankkeessa käytetään arviointiohjelman mukaan ylijäämämaita, jotka ovat peräisin pilaantumattomien alueiden rakennushankkeista. Maa-ainekselle ei ohjelman mukaan tehdä laadunvarmistusta itse hankealueella, vaan mahdollinen laadun selvittäminen tapahtuu ennen massojen kuljetusta hankealueelle. Arviointiohjelmassa ei kuvata, miten pilaantumattomuus varmistetaan tai mitä muita laatuvaatimuksia käytettävälle maa-ainekselle on. Arviointiselostuksessa tulee kuvata hankkeessa käytettävät pilaantumattomien rakennusalueiden ja maa-aineksen kriteerit, hyödynnettävän maa-aineksen laadunvarmistus sekä aiotaanko hankkeessa noudattaa pilaantumattomuuden kriteerinä esimerkiksi valtioneuvoston asetuksen 214/2007 (ns. PIMA-asetus) mukaista alempaa ohjearvoa tai jotain muita raja-arvoja.

Ilmakuvien perusteella hankealueella sijaitseva kiinteistö 4:49 ei tällä hetkellä ole viljelyskäytössä. Arviointiselostuksessa tulee esittää ajantasainen tieto kiinteistön käytöstä sekä onko täyttö myös sen alueelle tarpeellista muun pellon viljelysolosuhteiden parantamisen takia. Arviointiohjelman tekstin mukaan kiinteistön 5:21 alueella ei ole suunniteltu täyttöä, mutta arviointiohjelman kartoissa hankealue ulottuu kyseisen kiinteistön alueelle. Hankealue tulee täsmentää arviointiselostukseen kiinteistökohtaisesti.

Arviointiohjelman kuvassa 9 on kuvattu hankealueen ja sen ympäristön topografiaa. Kuvasta saa käsityksen lähiympäristön maastonmuodoista, mutta lähes koko hankealue on kuvassa esitetty samaa korkeutta

ilmentävällä värillä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että käsittelyssä olevassa hankkeessa olennaista on topografia nimenomaan täyttöalueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Kuvassa 3 on esitetty topografiatiedot tarkemmin, mutta kuvan resoluutio ei riitä korkeussuhteiden arvioimiseen. Arviointiselostuksessa on tärkeä kuvata maanpinnan taso nykytilanteessa sekä hankkeesta korkeustasoihin aiheutuvat muutokset. Esimerkiksi poikki- ja pituusleikkauspiirustukset täyttöalueesta havainnollistavat töiden laajuutta. Aiheutuviin korkeusmuutoksiin ja niiden selkeään esitystapaan on syytä kiinnittää huomiota etenkin hankealueen rajoilla, Törnäsintien varrella ja niiden kiinteistöjen rajoilla, joiden maanomistajat eivät osallistu hankkeeseen.

Hankkeesta annetuissa mielipiteissä ja lausunnoissa on ehdotettu, että YVA-menettelyssä tarkasteltaisiin lisäksi vaihtoehtoa VE0+. Kyseisessä vaihtoehdossa nykyisin tulvivaa peltoaluetta kehitettäisiin kosteikkona, ei peltona. Yhteysviranomainen katsoo, että ehdotettu vaihtoehto eroaisi arviointiohjelmassa esitetystä hankkeesta niin paljon, ettei sitä voida pitää YVA-lain tarkoittamana hankkeen kohtuullisena vaihtoehtona. Siten yhteysviranomainen ei voi edellyttää ehdotetun vaihtoehdon sisällyttämistä arviointimenettelyyn. Nykyisen tulvivan peltoalueen merkitys kosteikkona sekä hankkeen vaikutukset tulevat arvioiduksi YVA-menettelyssä VE0-vaihtoehdon sekä esitettyjen vaihtoehtojen vaikutuksia arvioitaessa.

Lisäksi kuulemispalautteessa on esitetty, että hankkeen taloudellinen toteuttamiskelpoisuus ei liity pelkästään viljelyolosuhteiden paranemiseen, vaan se liittyy myös tarpeeseen löytää rakennushankkeissa syntyvälle ylijäämämateriaalille hyödyntämis- tai sijoituskohde. Selvyyden vuoksi yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen ensisijaisella tarkoituksella ei ole merkitystä arvioitaviin ympäristövaikutuksiin. Esimerkiksi pellonkorotuksesta aiheutuu samankaltaisia ympäristövaikutuksia riippumatta siitä, toteutetaanko korotus neitseellisellä materiaalilla vai ominaisuuksiltaan vastaavalla ylijäämämaalla.

Uudenmaan ELY-keskus on hankkeesta antamassaan päätöksessä YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa (UUDELY/1685/2022) katsonut, että hankkeessa ei ole kyse jätteen loppusijoittamisesta. Päätösharkinnassa on huomioitu ympäristöministeriön muistio Kaivetut maa-ainekset - jäteluonne ja käsittely (3.7.2015) sekä korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätös KHO:2021:95, jossa on käsitelty pellonparannushankkeessa käytettävien pilaantumattomien maa-ainesten jäteluonnetta ja käsittelyä.

Ympäristöministeriön muistiossa on kuvattu maa-ainesten hyödyntämisen periaatteet, jotka soveltuvat sekä ei-jätteen luokiteltavan maa-aineksen että maa-ainesjätteen hyödyntämiseen. Sen mukaan hyödyntämisen tulee olla suunnitelmallista toimintaa, jossa:

- kaivetuilla maa-aineksilla korvataan muita materiaaleja, joita olisi muutoin käytettävä kyseiseen tarkoitukseen
- maa-ainesten tulee olla käyttötarkoitukseensa teknisesti soveltuvia
- maa-ainesten käytöstä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa ympäristölle, ja
- tarvittavien maa-ainesten määrä on mitoitettava todellista tarvetta vastaavaksi.

Arviointiselostuksessa on hankesuunnitelmaan pohjautuen esitettävä arvio, miten edellä mainitut kriteerit täyttyvät. Keskeinen kriteeri on maa-ainesten todellinen, perusteltu viljelytekniinen tarve. Arviointiohjelmassa esitetty käytettävä maa-ainesmäärä on suuri. Antaessaan päätöstä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa, ELY-keskuksella on ollut käytössään hankkeen täyttösuunnitelma ja -piirustukset. Arviointiohjelman mukaan piirustuksia ja suunnitelmia on hyödynnetty hankkeen teknisen kuvauksen lähtötietoina, mutta suunnitelmia tai yksityiskohtaisia piirustuksia ei ole esitetty arviointiohjelmassa. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiselostuksessa tulee esittää hankkeesta vastaavan arvio maa-ainesten viljelyteknisestä tarpeesta sekä esittää sen tueksi riittävät suunnitelmat ja piirustukset. Käytettävän ylijäämämaa-aineksen määrä on arviointiselostuksessa perusteltava, sekä esitettävä arvio, voitaisiinko haluttuun viljelytekniiseen parannukseen päästä pienemmällä maa-ainesmäärällä. Myös kosteikon toteutussuunnitelmat on esitettävä osana hankekuvausta.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on esitetty Kirkkonummen ympäristönsuojeluyksikön lausuntoon (22.5.2018) ja Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoon (27.5.2019, UUDELY/2703/2019) viitaten, että hanke ei lähtökohtaisesti tarvitse ympäristölupaa. Kyseisessä ELY-keskuksen lausunnossa on myös todettu, että hanke voidaan toteuttaa ilman vesilain mukaista lupaa, mikäli huomioidaan seuraavat asiat:

- Maan kantavuus on oltava selvitetty ennen hankkeen aloittamista sen varmistamiseksi, ettei alueelle tuotavista maamassoista aiheudu liukupintasortumaa Storträskiin.
- Storträskin työn aikainen samentuminen ja kiintoainekuormitus on pyrittävä minimoimaan johtamalla työalueelta tulevat vedet vesistöön riittävän kokoisen laskeutusaltaan kautta.
- Ojan putkituksessa putki tulee mitoittaa ja asentaa siten, ettei siitä aiheudu haitallista padotusta.

Vesilain mukaisen luvan osalta arviointiselostuksessa on esitettävä arvio, miten edellä mainitut kriteerit täyttyvät.

Ympäristölupaa tarvitaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2. Lisäksi ympäristölupa on oltava 1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista, 2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai noron pilaantumista ja 3) toimintaan, josta saattaa aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Kirkkonummen kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta on arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossaan katsonut hankkeen tarvitsevan ympäristöluvan yllä mainittujen kohtien 1) ja 3) vuoksi. Yhteysviranomaisen täsmentää, että kohdan 1) ympäristölupatarpeen arvioi ELY-keskus ja kohtien 2) ja 3) osalta lupatarpeen arviointi kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossa hankkeen luvantarpeesta (UUDELY/2703/2019) on todettu vesistöjen pilaantumisen vaaran osalta seuraavasti *"Mikäli hankkeen vaikutukset kuitenkin poikkeavat ennalta arvioidusta, esim. siitä todetaan aiheutuvan merkittäviä päästöjä vesistöön, on ympäristöluvan tarve arvioitava uudelleen."* Kyseisessä ELY-keskuksen lausunnossa ei huomioitu happamien sulfaattimaiden hapettumiseen liittyviä vesistöpäästöjen riskejä.

Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeen ympäristö- ja vesilupien tarve tarkastellaan lopullisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn jälkeen. Arviointiselostuksessa on esitettävä arviointimenettelyn aikana saatujen tietojen perusteella arvio hankkeen ympäristöluvan tarpeesta kaikkien tarpeellisten ympäristönsuojelulain kohtien, myös vesistön pilaantumisen, suhteen.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista hankkeen tarvitsemista luvista arviointiohjelmassa on tunnistettu toimenpidelupa ja poikkeamispäätös. Luetteloon on hyvä lisätä myös suunnittelutarveratkaisu, sillä Kirkkonummen kaikki asemakaavoittamattomat alueet, lukuun ottamatta MRL 72 §:n tarkoittamia ranta-alueita ja -vyöhykkeitä, ovat rakennusjärjestyksen mukaan suunnittelutarvealueita. Toimenpidelupakin saattaa edellyttää suunnittelutarveratkaisua MRL 138 §:n mukaisesti siltä osin kuin on tarpeen toimenpiteen maankäytöllisten ja ympäristöllisten vaikutusten arvioimiseksi.

Maantiehen kohdistuvat tai tiealueella tapahtuvat työt voivat edellyttää ELY-keskuksen lupaa Väyläviraston lausunnossa esitetyllä tavalla.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa kuvatut osallistumisjärjestelyt täyttävät YVA-lain vaatimukset. Yleisötilaisuuden ja kuulemispalautteen perusteella hanke herättää paikallisesti voimakkaita mielipiteitä. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että hankkeen suunnittelun aikana huolehditaan riittävästä yhteydenpidosta ja tiedotuksesta hankkeen lähialueella. Arviointiselostusta laadittaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että annetuissa mielipiteissä esiin nostettuihin kysymyksiin ja huoliin vastataan.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Arviointiohjelmassa on kuvattu selvittävät YVA-lain mukaiset vaikutukset. Ohjelmassa esitetyn alustavan arvion mukaan hankkeen mahdolliset merkittävät vaikutukset muodostuvat pääosin vesistöön kohdistuvista vaikutuksista sekä liikenteen välillistä vaikutuksista. Yhteysviranomainen toteaa oman tarkastelunsa perusteella, että hankkeella voi esitetyn lisäksi olla mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia myös linnustoon sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. YVA-lainsäädäntö ohjaa keskittymään arvioinnissa todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin. Mahdollisesti merkittävien vaikutusten lisäksi kaikki vaikutukset tulee arvioida riittävässä määrin niin, että niiden merkittävyys voidaan perustella.

Hankkeen vaikutusten merkittävyyden arviointi perustuu IMPERIA-hankkeessa kehitettyyn menetelmään. Merkittävyys arvioidaan vaikutuskohteen muutosherkkyyden ja hankkeen aiheuttaman muutoksen suuruuden perusteella. Arviointiohjelman mukaan selostuksessa esitetään läpinäkyvyyden ja ymmärrettävyyden lisäksi arvioinnin lähtötiedot ja perusteet. Lisäksi esitetään arvioinnin epävarmuustekijät ja mahdollisia toimenpiteitä haitallisten vaikutusten rajoittamiseksi. Yhteysviranomainen pitää esitettyä menetelmää riittävänä keinona arvioida hankkeen vaikutuksia. Arvioinnin epävarmuustekijät sekä haitallisten vaikutusten lieventämiskeinot tulee esittää vaikutuslajeittain.

Maa- ja kallioperä sekä pohjavedet

Arviointiohjelmassa on Geologian tutkimuskeskuksen Happamat sulfaattimaat -karttapalvelun avulla tunnistettu oikein hankealueen sijoittuminen happamien sulfaattimaiden riskialueelle. Ohjelmassa on myös tunnistettu happamien sulfaattimaiden aiheuttamat haasteet kosteikon rakentamiselle. Arviointiselostuksessa tulee myös huomioida, voiko muista hankealueella tehtävistä toimenpiteistä kuten esimerkiksi pintamaan kuorimisesta tai salaojituksesta aiheutua sulfidipitoisten maakerrosten hapettumista.

Pohjaveden osalta arvioinnissa tulee huomioida mahdolliset yksityiskaivot vaikutusalueella ja mikäli toiminnalla on vaikutusta vedenhankinnan

järjestämiseen lähikiinteistöillä. Vaikutukset vedenhankintaan ja yksityiskaivoihin tulee huomioida myös niiden kiinteistöjen osalta, jotka ovat tällä hetkellä hankevastaavan omistuksessa.

Pintavedet ja vesienhoito

Arviointiohjelmassa Storträsk-järven nykytila on kuvattu kattavasti ja hyödyntäen asianmukaisia tietolähteitä. Arviointiselostuksessa tulee kuvata myös Bysån-joen nykytila. Ohjelmassa on tunnistettu hankkeen pintavesivaikutuksia aiheuttavat työvaiheet ja syntyvät vaikutukset. Arviointiselostuksessa erityistä huomiota on kiinnitettävä pintavesihaittojen lieventämistoimenpiteiden kuvaukseen. Hankkeen vesistövaikutusten merkittävyys on kuvattava ilman näitä toimenpiteitä ja niiden kanssa.

Arviointiohjelmassa kuvatut Storträskiin laskevan ojan veden sulfaatti- ja metallipitoisuudet voivat kertoa happamien sulfaattimaiden vaikutuksesta. Yhteysviranomaisen korostaa, että kaikkien hankkeessa tapahtuvien maanrakennustöiden vaikutukset on sisällytettävä pintavesivaikutusten arviointiin huomioiden myös happamien sulfaattimaiden kaivuun täyttöalueen ojitustöiden yhteydessä. Arviointiohjelman mukaan hankealueelta ja Storträskistä otetaan vesinäytteitä vuonna 2024. Näytteistä tulee määrittää myös alkaliniteetti ja hienojakoinen kiintoainepitoisuus (suodatus 0,4 µm). Vesinäytteiden tulokset tulee tallentaa ympäristöhallinnon vedenlaaturekisteriin (Vesla).

Vaikutusarviointissa on hyödynnettävä olemassa olevia selvityksiä rakennettujen kosteikkojen puhdistustehokkuudesta huomioiden kosteikkojen kehitysvaihe ja toiminnan tehokkuus eri vuodenaikoina. Lisäksi on arvioitava tarve toteuttaa hankkeessa myös muita vesiensuojelurakenteita kuten laskeutusaltaita riittävän puhdistustehon saavuttamiseksi. Arviointissa on tarkasteltava maanlajitystoiminnalle tyypillisiä aineita (esim. Vantaanjoen ja Helsingin vesiensuojeluyhdistyksen julkaisu 88/2021). Nämä aineet ja parametrit, kuten sulfaatti- ja kloridipitoisuus sekä sähkönjohtavuus, on huomioitava myös Storträskin vedenlaatutietojen tarkentamisessa ja esitettävässä pintavesien tarkkailusuunnitelmassa.

Pellonkorotus ja salaojitus muuttaa hankealueen vesitaloutta. Selostuksessa on arvioitava, minkälaisia vaikutuksia hankkeella on vedenkorkeuksiin ja mahdolliseen tulvimiseen naapurikiinteistöillä, Storträskin rantakiinteistöillä sekä Törnäsintiellä.

Selostuksessa tulee esittää arvio hankevaihtoehtojen vaikutuksista Storträsk- ja Harvsån-Kvarnån-vesimuodostumien ekologiseen ja kemialliseen tilaan. Storträskin ekologinen tila on arvioitu laajaan biologiseen aineistoon perustuen, joten hankkeen vaikutukset tulee arvioida samalla tarkkuudella. Kemiallisen tilan osalta arviointiohjelmassa

on mainittu, että järvet ovat hyvässä tilassa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kaikki Suomen pintavesimuodostumat on polybromattujen difenyylieettereiden tiukentuneen ympäristölaatunormin vuoksi luokiteltu hyvää huonompaan kemialliseen tilaan. Muiden aineiden ympäristölaatunormit eivät ole edellä mainituissa vesimuodostumissa ylittyneet.

Ilmastovaikutukset, ilmastomuutokseen sopeutuminen

Ilmastovaikutusten arvioinnin kuvaus on esitetty arviointiohjelmassa selkeästi ja arviointitapa antaa hyvät lähtökohdat hankkeen ilmastovaikutusten johdonmukaiselle käsittelylle. Arviointiohjelman hankekuvauksen perusteella voidaan arvioida, että suuri osa hankkeen ilmastovaikutuksista muodostuu todennäköisesti massojen kuljetuksesta ja läjityksestä. Kuljetusmatkojen pituudella on suora yhteys hankkeen ilmastovaikutuksiin, ja haitallisia ilmastovaikutuksia voidaan täten lieventää vähentämällä kuljetusten päästöjä. Kuljetusmatkojen oletetut pituudet tulee perustella huolella ja mahdollisesti tarkastella eri vaihtoehtoja vaikutusten lieventämiseksi.

Arvioinnissa ja arviointiselostuksessa on huomioitava, että Uudenmaan maakunta tavoittelee hiilineutraaliutta vuoden 2035 sijaan jo vuoteen 2030 mennessä ja kyseessä on Hiilineutraali Uusimaa 2030 -tiekartta.

Pellonkorotuksen jälkeisen maanviljelyn ilmastovaikutukset on arviointiohjelman mukaan rajattu tarkastelun ulkopuolelle. Yhteysviranomaisen katsoo, että selostuksessa on kuitenkin arvioitava, onko hankkeella vaikutuksia maaperän ja kosteikon kasvihuonekaasutaseeseen verrattuna nykytilaan. Arvioinnissa on syytä huomioida, että kyseessä on savipelto, joiden maaperän päästöt ovat tavanomaisesti pieniä ja ne voivat toimia viljelykäytössä jopa hiilen sitojina.

Ilmastomuutokseen sopeutumisen tarpeissa on syytä huomioida mahdollinen savipellon tiivistyminen ja siihen varautuminen. Ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautuminen tulee huomioida vettymishaitan torjunnassa ja vaikutusten arvioinnissa.

Ilmanlaatu ja melu

Pellonparannuksesta rakentamisen aikana aiheutuvan pölyn leviämistä tarkastellaan mallintamalla sitä AERMOD-mallilla. Tarkastelutapaa voidaan pitää riittävänä.

Arviointiohjelmassa esitetään, että toiminnasta aiheutuvaa melua tarkastellaan mallintamalla. Esitettyä tarkastelua voidaan pitää riittävänä. Tarkastelussa tulee huomioida se, että esitettyjen tulosten tulee mahdollistaa vaihtoehtojen välisen eron tarkastelu. Melumallinnuksessa tulee mallintaa keskiäänitason lisäksi ohiajoista aiheutuvat enimmäistasot

lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Mikäli kuljetuksia tehdään yöaikaan klo 22–7 välisenä aikana, tulee niiden lukumäärä arvioida ja esittää arviointiselostuksessa.

Luonto

Luontoon kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan olemassa olevan tiedon ja maastokaudella 2024 tehtävien luontoselvitysten perusteella. Arviointiohjelman mukaan tehtävät luontoselvitykset käsittävät alueen linnuston, kasvillisuuden ja viitasammakon. Luontotyyppiselvitykset kohdennetaan muuttuviin ranta-alueisiin sekä hankealueen reunamilla sijaitseviin mahdollisiin vesilaki-, metsälaki- ja luonnonsuojelulakikohteisiin. Hankkeen todennäköiset vaikutukset on tunnistettu oikein. Esitetyt selvitykset ja arviointimenetelmät ovat yhteysviranomaisen arvion mukaan pääosin riittäviä.

Kuten arviointiohjelmassa todetaan, hankealue on tärkeä levähdyspaikka muuttolinnustolle erityisesti keväällä. Jotta hankkeen vaikutuksia muuttolinnustoon voidaan arvioida, hankkeen vaikutusalueelta tulee selvittää kevätmuuton lajikohtaisesti suojelullisesti huomionarvoisen lajiston päämuutonaikaiset kerääntymät käsittäen päämuuton ajankohdan ja keston sekä yksilömäärien suuruuden. Kevätmuuttoselvitysten tulee kattaa myös naurulokki, koska on ilmeistä, että lähialueilla pesivien yhdyskuntien yksilöt hyödyntävät peltotulvia pesintään valmistautuessaan.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata peltojen tulvimisen laajuus ja ajankohta nykytilanteessa, jotta voidaan arvioida tulvimisessa tapahtuvia muutoksia ja sitä kautta vaikutuksia eri muuttolintulajeihin. Suunniteltu keinotekoinen kosteikko hankealueen itäpäässä on kuvattava selostuksessa yksityiskohtaisesti, ja arvioitava sen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia sekä pesivään että muutonaikaiseen linnustoon. Vaikutusarvioinnin tulee kattaa myös mahdolliset vaikutukset lähimpiin tärkeisiin lintualueisiin. Myös syysmuuton aikana levähtävä linnusto tulee huomioida vaikutusarvioinnissa. Lähtötietoina tulee arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi hyödyntää BirdLife Suomi ry:n Tiira-lintutietopalvelua.

Luontoselvitysten huomionarvoisten lajien (uhanalaiset lajit, EU:n luonto- ja lintudirektiivien mukaiset lajit) havainnot tulee tallentaa lajitietokeskuksen laji.fi-järjestelmään.

Liikenne

Arviointiohjelmassa on havainnollisesti esitetty maa-aineskuljetusten mahdolliset reitit. Myös liikennevaikutusten arvioinnissa käytettävät menetelmät on esitetty asianmukaisesti. Arviointiselostuksessa tulee kuvata myös kosteikon rakentamiseen liittyvä lisääntyvä liikenne, sekä arvioida sen vaikutukset.

Arviointiohjelman mukaan hankkeesta aiheutuu arkipäivisin noin 8–12 maa-aineskuljetusta, mikä vastaa 16–24 raskasta ajoneuvosuoritetta vuorokaudessa. Liikennöinti painottuu kesäkaudelle. Arviointiselostuksessa tulee kuvata, onko arvioitu liikennemäärä laskettu vuosittaisena keskiarvona vai voivatko vuorokausikohtaiset liikennemäärät olla esitettyä suuremmat.

Törnäsintiehen ja sen liikenteeseen kohdistuvat mahdolliset vaikutukset nousivat esille yleisötilaisuudessa sekä kuulemispalautteessa, minkä vuoksi yhteysviranomainen katsoo, että ne on syytä kuvata huolellisesti arviointiselostuksessa.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Hankealue on maakuntakaavassa aluetta, johon ei kohdistu kaavamerkintöjä. Aluetta koskevat maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset. Kohteen alueidenkäyttöä ohjaa Kirkkonummen yleiskaava 2020, joka on saanut lainvoiman vuonna 2000. Hankealue on yleiskaavassa pääosin osoitettu merkinnällä MT: Maatalousalue. Kaavamääräyksen mukaan alue varataan ensisijaisesti maatalouskäyttöön. Lisäksi MT-merkintää koskevat tarkentavat, rakentamista ohjaavat kaavamääräykset. Hankealueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Kaavatilanne ja alueidenkäytön tavoitteet on kuvattu arviointiohjelmassa asianmukaisesti. Kirkkonummen kunnan lausunnon mukaisesti yleiskaava ei aseta esteitä pellonparannushankkeen toteuttamiselle.

Koska hankealue sijoittuu lähelle kuntarajaa, arviointiselostuksessa tulee esittää myös Siuntion kunnan maankäyttösuunnitelmia hankkeen vaikutusalueelta ja arvioida hankkeen toteuttamisen mahdollisia vaikutuksia Siuntion kaavoitukseen ja muuhun maankäyttöön.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Maiseman ja kulttuuriympäristön osalta hankealueen nykytila on kuvattu arviointiohjelmassa pääosin riittävästi. Maiseman ominaispiirteet on tunnistettu ja maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointimenetelmät ovat riittävät. Arviointiselostukseen tulee täydentää Länsi-Uudenmaan museon lausunnossa mainittu Evitskogin mahdollinen muinaisjäännös. Maisemavaikutuksia on sanallisen kuvailun lisäksi syytä kuvata myös havainnekuvin ja kuvasovittein. Myös mahdollisten haitallisten vaikutusten lieventämistä esimerkiksi maisemoinnin avulla on hyvä tarkastella.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Hankealueen läheisyydessä sijaitsee useita asuin- ja lomarakennuksia, mikä on tunnistettu arviointiohjelmassa. Arviointiohjelmassa on myös tunnistettu asianmukaisesti hankkeesta terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat mahdolliset vaikutukset. Arvioinnissa hyödynnetään kuulemispalautetta, sidosryhmiltä saatavaa tietoa sekä muiden vaikutusarviointien tuloksia.

Esitetty arviointitapa on riittävä. Arviointiohjelman mukaan maanrakennustyöt painottuvat kesäkaudelle, minkä vuoksi yhteysviranomaisen pitää tärkeänä huomioida myös vaikutusalueen vapaa-ajan asukkaisiin kohdistuvat vaikutukset. Sidosryhmien tavoittamisen osalta on hyvä huomioida, että arviointiohjelman kuuleminen ja yleisötilaisuus ajoittuivat talveen ja vapaa-ajan asukkaat eivät välttämättä seuraa esimerkiksi paikallisuutisia tai alueen ajankohtaisia asioita lomakauden ulkopuolella. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä terveyteen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida omina erillisinä kokonaisuuksinaan.

Hankkeeseen liittyvät riskit

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeeseen liittyviä turvallisuusriskejä sekä mahdollisten poikkeustilanteiden vaikutuksia alustavalla tasolla. Turvallisuusriskit ja niiden huomioiminen sisällytetään arviointiselostukseen. Hankkeen pitkän keston vuoksi yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esitetyn lisäksi arvioida korotushankkeen viivästymiseen tai keskeytymiseen liittyviä riskejä sekä arvioida niiden vaikutuksia. On myös hyvä ottaa huomioon, liittyykö läjitettävän materiaalin saatavuuteen riskejä, jotka voivat vaikuttaa hankkeen keston.

7. ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa/ ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla <http://www.ymparisto.fi/EvitskogPellonparannusYVA>.

8. SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 8 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että arviointiohjelmasta annetusta lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

Linkki myyntilaskutusta koskevaan oikaisuvaatimusosoitukseen:

<https://www.keha-keskus.fi/tehtavat-ja-palvelut/oikaisuvaatimus-ja-muutoksenhaku>.

9. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristö- keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto- keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023 (1357/2022) 2 §.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Niklas Virkkala ja ratkaissut ylitarkastaja Erika Heikkinen.

Jakelu

Hankkeesta vastaava

Tiedoksi

Lausunnon antajat
Mieli piteen esittäjät

Tämä asiakirja UUELY/14587/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/14587/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Virkkala Niklas 08.01.2024 14:02

Ratkaisija Heikkinen Erika 08.01.2024 14:04